

KOSOVSKI DNEVNIK

Autor: I. ARANDELOVIĆ

Završeno snimanje dokumentarnog filma o životu Srba i Albanaca na Kosovu

Posle pet meseci rada, nedavno je završeno snimanje dokumentarnog filma „Kosovski dnevnik“ u režiji Zorana Mirkovića. U produkciji kuće „Si-Ti-Vi“, ovo delo prati troje ljudi: Tamaru Skrozu, novinarku nedeljnika „Vreme“, Ivana Aleksića, studenta fotografije, i Aleksandra Gligorića, glumca, tokom njihovog boravka na Kosovu, u Prištini, Prizrenu i Kosovskoj Mitrovici. Ovo troje protagonista istražuju teme za koje su se opredelili, a prateći ih na putovanju, kamera slika stvarnost života Srba i Albanaca na Kosovu.

U filmu svako od protagonista ima svoje motive i zadatke: novinarka da napiše tekst, student fotografije da po povratku napravi izložbu, a glumac da vodi svoj video-dnevnik.

– Svako od troje junaka vodi svoj lični „Kosovski dnevnik“, kroz njih otkrivamo njihove motive odlaska na Kosovo, a prenose nam i svoje viđenje kosovske stvarnosti. Junaci filma komuniciraju sa dve različite stvarnosti na Kosovu, srpskom i albanskom – objašnjava reditelj Mirković.

Protagonisti filma sreli su se na Kosovu sa Srbima i Albancima i slušali priče kakvih obično nema u vestima. Novinarka Skroza, sreća se sa kolegama iz srpskih i albanskih redakcija na Kosovu i istraživala gde se leče i porađaju žene u srpskim enklavama. Glumac Aleksandar Gligorić posetio je albansko pozorište u Prištini, srpsko u Mitrovici i snimanje najpopularnije kosovske TV saponice, dok je Ivan Aleksić upoznao dvojicu fotografa, Srbina i Albanca i sa njima razmenio iskustva.

Protagonisti filma boravili su na Kosovu nekoliko puta, pre i posle jednostranog proglašenja nezavisnosti.

– Ovim filmom tri osobe iz Srbije pokušavaju da izgrade sopstvenu sliku o Kosovu, kao teritoriji i simbolu – ističe Dušan Gajić, producent filma i dodaje:

– Kosovo je danas ponovo vruća predizborna parola, o njemu se mnogo priča, a zna vrlo malo ili ništa o stvarnom životu Srba, još manje Albanaca. Mi želimo da ovaj film bude doprinos otvorenijem suočavanju i iskrenijoj debati o tome šta je pravi odgovor srpskog društva na ovo pitanje – smatra producent Gajić.

Snimatelj filma je Miodrag Trajković, a autor muzike je Vlada Divljan. Premijeru filma treba očekivati tokom juna, a biće realizovane i tri televizijske epizode u trajanju od po 25 minuta.

Antrfile:

S DRUGE STRANE KOSOVSKOG OGLEDALA

Autor: TIJANA SPASIĆ

Završeno snimanje dokumentarnog filma „Kosovski dnevnik“

Mnogo je zle krvi, ali i praktičnih problema koji onemogućavaju komunikaciju dva naroda, kaže novinarka Tamara Skrozza

Troje običnih ljudi iz Srbije - novinarka, fotograf i glumac - nedavno su posetili Kosovo, jednom pre i jednom posle samoproglašenja nezavisnosti. Obišli su Severnu i Južnu Mitrovicu, Prištinu, Čaglavicu i Prizren, Dečane, Gračanicu, Gazimestan i još mnoga mesta, susretali se sa raznim ljudima, a od zabeleženog materijala reditelj Željko Mirković napravio je dokumentarni film koji je trenutno u montaži i čija se premijera očekuje sredinom juna (produkcija SEETV).

Po svemu sudeći, to neće biti još jedno propagandno ostvarenje koje se stavlja na jednu stranu, bez obzira na čiju, već dostojan pokušaj da se razumeju stvarni problemi ljudi koji žive na Kosovu. „Ideja je bila da malo pogledamo s druge strane ogledala, iza onih vesti koje svakog dana slušamo, iza krupnih reči tipa 'identitet', 'ognjište' i slično. Da vidimo šta je danas Kosovo, kako ono zapravo izgleda, da pričamo s običnim ljudima... Konačno, možda i sebe da ispitamo“, kaže Tamara Skrozza, novinarka „Vremena“ i jedna od učesnica u ovom projektu.

Muškarci i žene
odvojeni u crkvi

Sa ekipom filma Skrozza je proputovala gotovo celo Kosovo (neke delove uz pratnju kosovske policije, ali, kako kaže, većih problema nije bilo), sa zadatkom da izvesti o „kulturnom identitetu“ Srba i Albanaca. Imala je prilike da, između ostalih, razgovara sa predstavnicima najznačajnijih kosovskih medija (prištinskog tabloida „Ekspres“ i srpskog „KiM radija“ iz Čaglavice), sveštenicima sve tri vere, radnicima Prištinskog muzeja, pop zvezdom Ronom Nišliu...

„Kada smo bili prvi put, u novembru, najjači utisak je svakako bio taj zanos kod kosovskih Albanaca kakav je kod nas postojao u 19. veku“, priča Skrozza. „Kad dolaziš iz Srbije, naprosto te zapljusne ta njihova energija, s obzirom na depresiju koja se oseća ovde ili kod Srba na Kosovu.“ Kao osvedočenu feministkinju pogodilo ju je saznanje da se i katoličanstvo u ovim predelima primilo u nešto drugačijem vidu: „Posetili smo jedno selo iznad Prizrena, idilično lepo i čisto, ali onda vidimo da u katoličkoj crkvi, gde to inače nije slučaj, žene sede na jednoj strani, a muškarci na drugoj. Muškarci izlaze prvi, a žene čekaju, iako je u crkvi temperatura oko nule. Sveštenik kaže samo: Ostalo od Turaka“, komentariše Skrozza.

Glumac Aleksandar Gligorić kaže da je očekivao da će ih na Kosovu dočekati zaostalost, verski fanatizam i mržnja: „Mislio sam da će nas u korak pratiti do zuba naoružani vojnici, da će svuda oko nas iskakati nekakvi šiptarski banditi sa kamenicama u rukama i maskama na glavama. Naprotiv, Albanci su, opijeni svojom kvazipobedom, treperili od sreće što su imali priliku da ugoste filmsku ekipu, ni manje ni više nego baš iz Beograda. Iskreno su pokušavali da pokažu da su prijatelji, evropejci, savremen i kulturni svet“, priča Gligorić. Treći protagonist filma je fotograf Ivan Aleksić. Njegov motiv za ovo putovanje bio je da utiske iz prve ruke što vernije prenese ljudima u Srbiji (izložba će biti otvorena 16. maja u Nišu). „Između ostalog, sreo sam se sa srpskim fotografom u Kosovskoj Mitrovici, a kasnije i sa albanskim u Prištini. Od njih sam čuo razne i sasvim različite priče, ali kada sam malo bolje razmislio, to su, u stvari, bile identične priče o dobrim i lošim momcima, koji su menjali uloge u zavisnosti s kim sam pričao - kaže Aleksić.

Kako je temu Kosova nemoguće i otvoriti bez pitanja o mogućnostima za pomirenje i zajednički život, interesovali su nas utisci naših sagovornika.

Dve stvarnosti

Za reditelja Željka Mirkovića najintenzivniji doživljaj na Kosovu bio je fenomen koji on opisuje kao

„prisustvo dve različite stvarnosti - srpske i albanske“. „Svaka od ovih 'stvarnosti' ima i svoju državu, Albanci - Kosovo, a Srbi - Srbiju, i te dve države žive jedna u drugoj“, ističe Mirković. Da bi prikazale više aspekata tog života, kamere su snimale i život u Gračanici, u kojoj posle deset nestaje i struje i vode, ali i supermarkete u okolini Prištine, u koje dolaze i Srbi i Albanci - Srbi, jer su u njihovim prodavnicama artikli i do 30 odsto skuplji. Aleksandar Gligorić zaključuje kako „film treba da pokaže i našim i njihovim jastrebovima da Albanci i Srbi imaju zajedničku sudbinu, a da ratnim huškačima i crtačima granica treba da dođe kraj“.

Tamara Skrozza misli da je još rano da se o tome govori. „Između ta dva naroda sada postoji zid“, kaže ona. „Mnogo je zle krvi. Jedni su ušančeni u svom nacionalromantizmu, drugi u apsolutnoj vezanosti za Srbiju. Uz to, veoma malo Srba govori albanski, a koliko sam videla, ne postoji ni želja. S druge strane, mlađi Albanci više ne govore srpski, a ima i onih koji znaju a ne žele da pričaju. Taj nedostatak komunikacije postoji i na mnogo očiglednijem nivou - na primer, naše mreže imaju domet samo u srpskim delovima, do te nevidljive granice, dalje od toga ne postoji ni roming. Kako onda da pričamo o pomirenju?“ ističe Skrozza.

Antrfile:

Pozorište u kući

Aleksandar Gligorić kao zanimljivost ističe i albansku TV seriju „Familia moderna“, inspirisanu našim „Pozorištem u kući“, koja ima nameru da u priču ubaci i lik Srbina iz Beograda.

Elektronska arhiva MEDIJSKE DOKUMENTACIJE ne može se koristiti (kopirati, replicirati ili pretraživati) u komercijalne svrhe bez posebne dozvole i ugovora sa vlasnikom Arhive - Ebart/Medijska dokumentacija©.

PUTOVANJE KROZ DVE STVARNOSTI

Autor: K. R.

Završeno snimanje dokumentarnog filma „Kosovski dnevnik“

Pet meseci nakon prvog odlaska na Kosovo, ekipa filma „Kosovski dnevnik“ završila je sredinom aprila rad na snimanjima u Prištini, Prizrenu i Mitrovici, saopštio je izvršni producent filma Dušan Gajić (South East Europe TV Exchanges). Troje običnih ljudi iz Srbije krenulo je prošlog novembra na put na Kosovo. Student, novinarka i glumac, svako za sebe, pošli su u istraživanje ovog problematičnog mesta. Od tada do danas mnogo se toga dogodilo i na Kosovu i u Srbiji. Tokom ove kritične faze za status Kosova, troje ljudi pratila je kamera. Novinarka Tamara Skrozza (Vreme), student i fotograf Ivan Aleksić i glumac Aleksandar Gligorić glavni su protagonisti dokumentarnog filma. Kamera ih prati na ovom putovanju, i kroz njihove oči otkriva stvarnost Kosova. Svako od njih ima svoje motive i zadatke: novinarka da napiše tekst, student fotografije da po povratku napravi izložbu, a glumac da vodi svoj video-dnevnik.

„Svaki od ova tri junaka vodi svoje lične 'kosovske dnevnike', preko kojih otkrivamo i njihove motive odlaska na Kosovo, i kroz koje nam oni prenose i svoju percepciju kosovske stvarnosti“, objašnjava postupak reditelj Željko Mirković. Junaci filma komuniciraju, zapravo, s dve različite „stvarnosti“ na Kosovu - srpskom i albanskom. I svaka od tih stvarnosti ima svoju državu (Srbi - Srbiju, a Albanci - Kosovo) koje žive jedna u drugoj i međusobno se ne priznaju. Ovo troje junaka filma ulazi i izlazi iz njihovih „stvarnosti“ u potrazi za nečim što bi ih možda objedinilo, ili makar definisalo. U svojim dnevnicima oni prenose svoje utiske i traganja, dodaje Mirković.

Protagonisti se sreću sa Srbima i Albancima, i slušaju priče kakvih obično nema u vestima i novinama. Novinarka Tamara Skrozza sreće kolege iz srpskih i albanskih redakcija na Kosovu, istražuje gde idu u kupovinu, gde se leče i porađaju žene u srpskim enklavama. Mlada albanska pop zvezda Rona Nishliu objašnjava joj šta će njoj lično doneti nezavisnost. Glumac Aleksandar Gligorić posetio je albansko pozorište u Prištini i srpsko u Mitrovici. Sa svojim domaćinom, albanskim glumcem, odlazi na snimanje najpopularnije kosovske TV sapunice. Ivan Aleksić upoznaje dvojicu fotografa, Srbina i Albanca, koji su njegovi domaćini u Severnoj Mitrovici i Prištini. Od novembra do aprila, svo troje su na Kosovu bili dva puta - pre i posle februarskog proglašenja nezavisnosti.

„Tri osobe iz Srbije pokušavaju da izgrade sopstvenu sliku o Kosovu - kao teritoriji i simbolu“, kaže producent Dušan Gajić. „Kosovo je danas ponovo vruća predizborna parola, o njemu se mnogo priča, a zna vrlo malo ili ništa o stvarnom životu Srba, još manje Albanaca. Mi želimo da ovaj film bude doprinos otvorenijem suočavanju i iskrenijoj debati o tome šta je pravi odgovor srpskog društva na ovo pitanje.“

Novinari angažovani na stvaranju ovog dokumentarca su Slađana Zarić, Tanja Vujisić i Fatos Bitići, snimatelj je Miodrag Trajković. Saradnici na scenariju su novinari Tim Džuda i Žan-Arno Deren. Autor muzike je Vlada Divljan. Premijerno emitovanje dokumentarnog filma „Kosovski dnevnik“ predviđeno je za sredinu juna.

Antrfile:

DRUGA STRANA KOSOVA I PRIŠTINE

Autor: S. ČAMBER

„Prvi korak ka novom upoznavanju“: Izložba „Odstupanje“ otvorena u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu

U donjim izložbenim prostorijama Muzeja savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu, predsednik Skupštine AP Vojvodine Bojan Kostreš preksinoć je otvorio (prva slika) izložbu pod nazivom Odstupanje, kojom njeni kustosi Vida Knežević, Kristijan Lukić, Ivana Marjanović i Gordana Nikolić novosadskoj publici predstavljaju savremenu umetničku scenu Prištine. Radi se o delu produkcije mladih umetnika i umetnica iz Prištine koja je, kako se moglo čuti, nastala u specifičnom društvenom, kulturnom, ekonomskom i političkom kontekstu savremenog Kosova.

– Izložba se bavi preispitivanjem dominantnih kulturnih hegemonija, nacionalnih i rodni identiteta u polju vizuelne umetnosti, koji su definisani balkanskim partikularizmima, doktrinama ograničene suverenosti, konfliktima globalnih bezbednosnih alijansi, nacionalizmima, uslovima i posledicama evroatlantskih integracija i učvršćivanja kapitalizma. Reč je o dugoročnom projektu u okviru kog će se do 5. februara u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine, a od 7. do 22. februara i u Galeriji „Kontakt“ u Beogradu održati i niz panel-diskusija i prezentacija na izložbi zastupljenih umetnika, s namerom da se predstavi druga strana Kosova i Prištine – rekla je kustos Gordana Nikolić. – U koncipiranju ove izložbe najvažnije nam je bilo da Kosovo ne bude samo tema koja se u našoj svakodnevici zloupotrebljava isključivo u dnevopolitičke svrhe, već da publici prikažemo kulturu i umetnost ljudi koji odatle dolaze.

Ističući da ne postoji bolje i pogodnije mesto za realizovanje ove izložbe od Novog Sada i multikulture, multikonfesionalne i višenacionalne Vojvodine, Bojan Kostreš je rekao da je Odstupanje samo „prvi korak ka novom upoznavanju“. „Posle svih loših stvari koje su se, nažalost, dešavale u periodu koji je za nama, ponovo ćemo nastaviti da se upoznajemo, učimo jedni o drugima i upostavljamo kriterijume samo po jednoj stvari, a to je isticanje onog što je među nama i u našem stvaralaštvu najbolje. Nadam se da će i mladi umetnici iz Novog Sada i Vojvodine uskoro dobiti priliku da se predstave u Prištini“, rekao je Kostreš otvarajući izložbu.

Do utorka, 5. februara Novosađani imaju prilike da u donjim izložbenim prostorijama Muzeja savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu pogledaju radove koje potpisuju sledeći umetnici: Artan Balaji, Jakup Feri, Driton Hajredini, Flaka Haliti, Fitore Isufi Koja, Dren Malići, Alban Muja, Vigan Nimani, Lulzim Zećiri... Produkcija i organizacija izložbe Odstupanje zajednički je rezultat Instituta za fleksibilne kulture i tehnologije „Napon“ iz Novog Sada i „Konteksta“ iz Beograda, a urađena je u koprodukciji i koorganizaciji s „Rizomom“ iz Prištine.

Antrfile:

ADEM JAŠARI KAO POP IKONA

Autor: NN

Izložba „Odstupanje“ izazvala zgražavanje odbornika DSS i SPS

Izložbu „Odstupanje“ su oštro osudili novosadski odbori Demokratske stranke Srbije i Socijalističke stranke Srbije, a njeno zatvaranje zatražilo je Udruženje raseljenih sa Kosova, dok je u njenu odbranu, između ostalih, stao i predsednik Skupštine Vojvodine Bojan Kostreš, koji ju je i otvorio 22. januara.

Smatrajući da je upravo reč o postavci sa antiratnim porukama, koja ima kritički stav prema sadašnjoj kosovskoj situaciji i popularnoj kulturi koja veliča borce kao što je nekada veličan Prisli, Kostreš je, kako je prenela Politika, izjavio da je reč o sasvim mladim kosovskim umetnicima koji su, samim tim što su prihvatili da dođu i izlažu u Novom Sadu, pokazali da Kosovo doživljavaju kao deo Srbije.

- A da su neki političari koji danas zasedaju i prave buru oko ovoga došli na izložbu, imali bi priliku da prošire svoje uskogruđe vidike, dodao je predsednik vojvođanskog parlamenta povodom burnih reakcija na ovu izložbu. Izložba „Odstupanje“ se, kako se navodi u tekstu kataloga, „bavi preispitivanjem dominantnih kulturnih hegemonija, nacionalnih i rodnih identiteta u polju vizuelne umetnosti“, a od 7. februara biće otvorena i u Kontekst galeriji u Beogradu.

Malićijev rad „Licem u lice“ (Face to Face) u Vorholovom stilu prikazuje Prislija, kao ikonu američke pop-kulture, i Jašarija, kao mitologizovanog borca OVK koji je za kosovske Albance heroj poslednjih ratova. Ironizujući oba lika kao ikone savremene potrošačke pop kulture, Malić kritikuje poziciju upotrebe i zloupotrebe protagonista poslednjeg rata na Kosovu. Drugim radom „Nada“ (Hope) pokazuje kako je nada na ovim prostorima teško vidljiva, ali ipak postoji.

Direktor MSUV Živko Grozdanić izjavio je da je ideja izložbe bila da se pokaže drugo lice umetničke scene Prištine i da se ne bavi nikakvom političkom promocijom, već je reč o umetnicima koji se kritički odnose prema entropijama u kosovskom društvu, kao što je i sporni rad na kojem je prikazan ratni zločinac.

- Oni kritikuju popularizaciju ratnog zločinca u kosovskom društvu i ovo je antiratna umetnost, naglasio je Grozdanić, dodajući da bi „u antiratnoj umetnosti dobrodošli i radovi srpskih umetnika koji bi kritikovali popularizaciju Ratka Mladića i ostalih ratnih zločinaca“.

Grozdanić je najavio da je dogovoreno i da srpski umetnici uskoro gostuju s ovom izložbom u Prištini, izražavajući uverenje da je moguć razgovor Kosova i ostatka Srbije na planu umetnosti i kulture i jezikom umetnosti i kulture, te da je izložbom „Odstupanje“ to i dokazano.

Izložbu „Odstupanje“ su organizovali Institut za fleksibilne kulture i tehnologije - Napon u Novom Sadu i Kontekst galerija, u koprodukciji sa Rizomom iz Prištine, a podržali su je Evropska kulturna fondacija (ECF), „Prohelvetia“ iz Beograd, Centar za kulturu Stari grad u Beogradu i Inicijativa mladih za ljudska prava. U MSUV izložba će biti otvorena do 5. februara, a u Kontekst galeriji od 7. do 22. februara.

Antrfile:

UUU

Autor: NN

Vlasti u Novom Sadu

Osudile i tražile da se zatvori izložba savremenih prištinskih umetnika zbog jedne ironične slike na kojoj se kritikuje popularizovanje Oslobođilačke vojske Kosova.

Karlovačka gimnazija

Uprava najstarije gimnazije u Srbiji dozvolila da u njoj snimi spot folk pevačica Jelena Karleuša , obučena samo u haltere i donji veš.

Antrfile:

Elektronska arhiva MEDIJSKE DOKUMENTACIJE ne može se koristiti (kopirati, replicirati ili pretraživati) u komercijalne svrhe bez posebne dozvole i ugovora sa vlasnikom Arhive - Ebart/Medijska dokumentacija©.

TRAŽE SMENU MINISTRA BRAJOVIĆA

Autor: PRENETO

ZBOG IZLOŽBE „ODSTUPANJA“

Srpsko nacionalno veće (SNV) severnog Kosova i Metohije je osudilo priređivanje izložbe albanskih umetnika iz Priština u Novom Sadu i Beogradu i s tim u vezi zatražilo odgovornost ministra kulture Vojislava Brajovića. „Izložba postera terorističkog vođe Adema Jašarija, koju su u Novom Sadu i Beogradu, uz blagoslov Ministarstva kulture, organizovale neke nevladine i, u suštini, antisrpske organizacije, ima za cilj da ovog albanskog zločinca promovise u nacionalnog heroja, a južnu srpsku pokrajinu kao posebnu albansku državu“, kaže se u saopštenju SNV. Kako je navedeno, „Adem Jašari je terorista i zločinac koji je, osim za ubistva mnogih srpskih policajaca na području Drenice, odgovoran i za smrt nekoliko desetina srpskih civila“. „Porodice sa područja Drenice - Šmigić, Kovačević, Jovanović, Kandić i druge, i danas oplakuju svoje najmilije koje na duši nosi upravo Jašari“, konstatuje se u saopštenju SNV i dodaje da „veličanje ovog zločinca kroz izložbu njegovih portreta, i to zarad nekakve apsurdne druge istine, duboko pozleđuje i vređa ne samo porodice mučki ubijenih srpskih civila i policajaca, već i sve Srbe na Kosovu i Metohiji“. SNV severnog Kosmeta „zbog insistiranja Ministarstva kulture da se ova izložba održi i u Beogradu“, od Narodne skupštine Srbije zahteva „da po hitnom postupku smeni ministra kulture Brajovića, koji je najdirektnije odgovoran za javno veličanje osvedočenog teroriste i zločinca“. Izložba 11 prištinskih umetnika pod nazivom „Odstupanje“ priređena je u Muzeju savremene umetnosti u Novom Sadu, a otvaranje izložbe u Beogradu, u četvrtak u galeriji „Kontekst“, onemogućili su pripadnici organizacije „Obraz“. Oni su protestovali što je na izložbi predstavljeno delo Drena Malićija „Licem u lice“, odnosno lik Jašarija koji je, na toj slici, zajedno sa Elvisom Prislijem predstavljen kao pop ikona. Ministarstvo kulture je osudilo ovaj incident, ističući da je neophodno osigurati pravo na slobodu javnog izražavanja, čime bi javnosti bilo omogućeno da se upozna sa sadržajem izložbe i o njoj donese sud, i podsetilo da su temelji građanskog društva tolerancija, poštovanje kulturnih raznolikosti, sloboda javnog govora i umetničko izražavanje. Incident je osudilo i nekoliko nevladinih organizacija i političkih stranaka, koje su zatražile kažnjavanje pripadnika organizacije „Obraz“. (Tanjug)

Antrfile:

"ODSTUPANJE" U NEVREME

Autor: S. P.

POSLE NOVOG SADA, IZLOŽBA KOSOVSkih ALBANACA I U BEOGRADU

POSLE novosadskog Muzeja savremene umetnosti, kontroverzna izložba „Odstupanja“, jedanaestoro umetnika - kosovskih Albanaca, dolazi u Beograd i kako je planirano večeras treba da bude otvorena u galeriji „Kontekst“.

U Novom Sadu ova izložba izazvala je oštre ocene nekih političkih stranaka i proteste. Događaj je nazvan i skandalom, a ocenjeno je da je projekat predstavljen u pogrešno vreme, u krajnje napetoj političkoj situaciji, kada kosovski Albanci najavljuju da će proglasiti nezavisnost.

Projekat Instituta za fleksibilne kulture i tehnologije „Napon“ iz Novog Sada i beogradske galerije „Kontekst“, uz koprodukciju „Rizoma“ iz Prištine, predstavlja političku provokaciju, po sudu mnogih posetilaca, prvenstveno zbog dela Drena Maljićija „Licem u lice“, rađenog u duhu američkog pop-artiste Endija Vorhola. Naime, nasuprot Elvisa Prislija postavljen je Adem Jašari naoružan do zuba!

Novosadski kustos izložbe Gordana Nikolić, povodom javnih negodovanja, objasnila je da se naziv ovog projekta odnosi na odstupanje izložbe od svakodnevice u Srbiji, gde se o Kosovu govori samo u kontekstu teritorije i statusa.

U galeriji „Kontekst“ kažu da „žele da izbegnu dnevopolitičku manipulaciju i zato neće reagovati“. Bez obzira na ovakva obrazloženja, otvaranje izložbe s jednom tako provokativnom slikom, u više nego složenoj političkoj situaciji, može samo da dolije ulje na vatru, i jednu manifestaciju koja je prevashodno trebala da bude kulturna, pretvori u svoju suprotnost.

Beogradsku izložbu će, pored četvoro kustosa, priređivača izložbe (Vide Knežević, Kristijana Lukića, Ivane Marjanović i Gordane Nikolić), otvoriti Borka Pavićević, direktor Centra za kulturnu dekontaminaciju.

Antrfile:

„ODSTUPANJE“ ILI NERAZUMEVANJE SAVREMENE UMETNOSTI

Autor: NN

KONTROVERZE ZBOG IZLOŽBE KOSOVSkih UMETNIKA U MUZEJU SAVREMENE UMETNOSTI VOJVODINE

Izložba savremene prištinske umetnosti "Odstupanje" u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine, u Novom Sadu, koja će uskoro biti prikazana i u Beogradu, izazvala je kontroverzne reakcije zbog rada koji predstavlja Elvira Prisljija i bivšeg vođu OVK Adema Jašarija kao pop ikone - dok predstavnici pojedinih stranaka smatraju da je reč o podršci separatizmu na Kosovu, kustosi odgovaraju da je reč o nerazumevanju savremene umetnosti i da takve optužbe predstavljaju manipulaciju u dnevno-političke svrhe. Izložbu su osudili novosadski odbori Demokratske stranke Srbije i Socijalističke stranke Srbije, a njeno zatvaranje zatražilo Udruženje raseljenih sa Kosova, dok je u njenu odbranu, između ostalih, stao i predsednik Skupštine Vojvodine Bojan Kostreš, koji ju je i otvorio 22. januara. Smatrajući da je upravo reč o postavci sa antiratnim porukama, koja ima kritički stav prema sadašnjoj kosovskoj situaciji i popularnoj kulturi koja veliča borce kao što je nekada veličan Prisljija, Kostreš je, kako je prenela "Politika", izjavio da je reč o sasvim mladim kosovskim umetnicima koji su, samim tim što su prihvatili da dođu i izlažu u Novom Sadu, pokazali da Kosovo doživljavaju kao deo Srbije. "A da su neki političari koji danas zasedaju i prave buru oko ovoga došli na izložbu, imali bi priliku da prošire svoje uskogrudne vidike", dodao je predsednik vojvođanskog parlamenta povodom burnih reakcija na izložbu koja se bavi preispitivanjem dominantnih kulturnih hegemonija, nacionalnih i rodničkih identiteta u polju vizuelne umetnosti, a od 7. februara biće otvorena i u Kontekst galeriji u Beogradu. Kustosi postavke (Vida Knežević - Beograd, Kristian Lukić - Novi Sad, Ivana Marjanović - Beč / Beograd i Gordana Nikolić - Novi Sad) poručili su da svaka manipulacija dnevno-političke sadržine sa bilo koje strane predstavlja nerazumevanje uloge umetnosti i kulture u savremenom društvu kao faktora povezivanja u regionu, preneo je "Danas". "Ova izložba i druge slične inicijative u regionu pokazuju da je moguće prevazići teško nasleđe prošlosti kroz univerzalni govor savremene umetnosti. To u isto vreme znači da je zajednička budućnost na Balkanu moguća", naveli su kustosi postavke "Odstupanje", koja obuhvata radove 11 prištinskih umetnika mlađe generacije. Malićijev rad "Licem u lice" (Face to Face) u Vorholovom stilu prikazuje Prisljija, kao ikonu američke pop-kulture, i Jašarija, kao mitologizovanog borca OVK koji je za kosovske Albance heroj poslednjih ratova. Ironizujući i oba lika kao ikone savremene potrošačke pop kulture, Malić kritikuje poziciju upotrebe i zloupotrebe protagonista poslednjeg rata na Kosovu. Drugim radom "Nada" (Hope) pokazuje kako je nada na ovim prostorima teško vidljiva, ali ipak postoji. Izložba "Odstupanje" bavi se preispitivanjem dominantnih kulturnih hegemonija, nacionalnih i rodničkih identiteta u polju vizuelne umetnosti koji su definisani balkanskim partikularizmima, doktrinama ograničene suverenosti, konfliktima globalnih bezbednosnih alijansi, nacionalizmima, uslovima i posledicama evroatlantskih integracija i učvršćivanja kapitalizma. Izložbu su organizovali Institut za fleksibilne kulture i tehnologije - "Napon" u Novom Sadu (<http://njnjnj.napon.org>) i Kontekst galerija (<http://njnjnj.kontekstgalerija.org>), u koprodukciji sa "Rizomom" iz Prištine, a podržali su je Evropska kulturna fondacija (ECF), Prohelvetia Beograd, Centar za kulturu Stari Grad u Beogradu i Inicijativa mladih za ljudska prava. U MSUV, izložba će biti otvorena do 5. februara, a u Kontekst galeriji od 7. do 22. februara. (SEEcult.org)

Antrfile:

Drugo lice umetničke scene Prištine

Direktor MSUV Živko Grozdanić izjavio je da je ideja izložbe bila da se pokaže drugo lice umetničke scene Prištine i da se ne bavi nikakvom političkom promocijom, već je reč o umetnicima koji se kritički odnose prema entropijama u kosovskom društvu, kao što je i sporni rad na kojem je prikazan ratni zločinac, prenela je "Politika". "Oni kritikuju popularizaciju ratnog zločinca u kosovskom društvu i ovo je antiratna umetnost", naglasio je Grozdanić, dodajući da bi u antiratnoj umetnosti dobrodošli i radovi srpskih umetnika koji bi

kritikovali popularizaciju Ratka Mladića i ostalih ratnih zločinaca. Grozdanić je najavio da je dogovoreno i da srpski umetnici uskoro gostuju svojom izložbom u Prištini, izražavajući uverenje da je moguć razgovor Kosova i ostatka Srbije na planu umetnosti i kulture i jezikom umetnosti i kulture, te da je izložom "Odstupanje" to i dokazano.

Elektronska arhiva MEDIJSKE DOKUMENTACIJE ne može se koristiti (kopirati, replicirati ili pretraživati) u komercijalne svrhe bez posebne dozvole i ugovora sa vlasnikom Arhive - Ebart/Medijska dokumentacija©.

ZAHTEVI ZA ODRŽAVANJE IZLOŽBE I ZAŠTITU UMETNIKA

Autor: PRENETO

PODRŠKE IZ SVETA ORGANIZATORIMA IZLOŽBE „ODSTUPANJE“ LIKOVNIH UMETNIKA IZ PRIŠTINE

Mnogobrojni kustosi, istoričari i teoretičari umetnosti, galeristi, umetnici i drugi kulturni radnici, potpisali su pismo podrške umetnicima, kustoškom timu i organizatorima izložbe "Odstupanje" i zatražilo od vlasti da omoguće njeno održavanje u Beogradu. Oko 150 potpisnika pisma, prosleđenog medijima iz bečke galerije "aRtmosphere", zatražilo je od Vlade Srbije i nadležnih u Ministarstvu kulture i Skupštini grada Beograda da deluju i zaštite, u skladu sa zakonom, umetnike, kustose i institucije uključene u organizaciju izložbe "Odstupanje", koja je trebalo da bude održana u "Konteksts" galeriji od 7. do 15. februara. Potpisnici pisma apelovali su na nadležne da podrže i pomognu organizovanje i ponovno otvaranje te izložbe mladih albanskih umetnika iz Prištine, odnosno omoguće nenasilnu platformu za diskusiju o temi koju obrađuje. "Izložba je važan projekat za mlade generacije u Srbiji koje su voljne da vide, razgovaraju i razumeju istorijske i trenutne odnose Srbije i Kosova", navedeno je u pismu, koje je reakcija na zatvaranje izložbe "Odstupanje" uoči zvaničnog otvaranja 7. februara. Potpisnici pisma naveli su i da je "policija morala da interveniš e neposredno uoči planiranog otvaranja, jer je procenila da ne može da garantuje bezbednost kustosima i publici, nakon što je grupa nacionalista napala galeriju, u kojoj je čak i uništen rad Drena Malićija „Licem u lice“. U pismu je ukazano i da je kustoš ki tim izložbe pozvao 8. februara Ministarstvo kulture i gradsku vlast da reaguju povodom incidenata i omoguće održavanje izložbe u bliskoj budućnosti, kao i da je istog dana "Kontekst" galerija ponovo napadnuta, kada je razbijeno staklo na njenim ulaznim vratima i uništen natpis sa imenom galerije. Pismo podrške poslato je, osim medijima u Srbiji, i umetnicima, kustostima i organizatorima izložbe "Odstupanje", kao i nadležnim telima srpske vlade i beogradskih vlasti. Među potpisnicima su Rosa Reitsamer iz galerije "aRtmosphere" iz Beča, umetnica i teoretičarka Marina Gržinič (Ljubljana / Beč), pisac i umetnik Laslo Najmani (NJujork / Budimpešta), profesorka sa NJujorškog univerziteta Zoja Kocur, umetnik i teoretičar Sebastijan Leban, urednik magazina "Pavilion" u Bukureštu Razvan Ion, direktor Bukureštanskog bijenala Eugen Radesku, platforma Reartikulacija, medijski teoretič ar i net kritičar Gert Lovink, umetnica Ričarda Denzer iz Beča i filmski autor Sebastijan Bodirski iz Berlina, kao i teoretičarka i umetnica Klauđija Rajhe iz Hamburga. Pismo su potpisali i profesorka Univerziteta za umetnost i dizajn u Ženevi Katerina Kveloz kustos i teoretičar Feliks Vogel iz Kasela, beogradska umetnica Tanja Ostojić, koja živi i radi u Berlinu, umetnici David Rih iz Berlina, Majkl Blum iz NJujorka, Kler Dodin iz Francuske, Oliver Resler iz Beča, kustoškinja Ana Balint iz Budimpešte, članovi kolektiva Rotor iz Graca, kao i umetnič kog kolektiva Temišvara iz Rumunije. Ministarstvo kulture Srbije, gradski Sekretarijat za kulturu i Grad Beograd osudili su 8. februara incidente na otvaranju i nasilno prekidanje izložbe "Odstupanje", ali je kustoški tim izlož be zatražio i da omoguće njeno održavanje. Mnogobrojne nevladine organizacije najoštrije su osudile zatvaranje izložbe "Odstupanje" i zatražile oštre kazne protiv odgovornih. (SEEcult.org)

Antrfile:

Peticija na internetu

Povodom "Odstupanja", pokrenuta je i peticija na internetu, koja je upućena Ministarstvu kulture Srbije i Sekretarijatu za kulturu Beograda kao građanska inicijativa i zahtev za hitnu i direktnu podršku organizatorima za otvaranje i održavanje te izložbe. Onlajn peticiju potpisalo je već nekoliko stotina građana, umetnika i kulturnih radnika, preko adrese <http://www.petitiononline.com/odstupi/petition.html>.

ZLOUPOTREBA UMETNOSTI U DNEVNOPOLITIČKE SVRHE

Autor: NN

REAGOVANJE MSUV NA KOMENTARE IZLOŽBE PRIŠTINSKIH UMETNIKA

Povodom poslednjih komentara izložbe umetnika iz Prištine "Odstupanje", otvorene 22. januara u Novom Sadu u produkciji Instituta za fleksibilne kulture i tehnologije - Napon iz Novog Sada i Kontekst galerije iz Beograda, Muzej savremene umetnosti Vojvodine je uputio saopštenje. Kako je rečeno, izložba je do sada izazvala pozitivne komentare i kritike, kako javnosti tako i struke, ali nažalost, pojavili su se i neki komentari koji su na osnovu selektivnih informacija sa izložbe površno i tendenciozno interpretirali savremenu umetnost iz Prištine.

Na izložbi u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine antiratni umetnik Dren Malići je izložio svoj rad "Face to Face" u kome su predstavljeni Elvis Prisli kao ikona američke pop-kulture i Adem Jašari kao mitologizovani borac OVK koji za kosovske Albance predstavlja heroja poslednjih ratova. Oba lika su preko čuvenih slika-serigrafija Endija Vorhola ironizovani kao ikone savremene potrošačke pop kulture. Ovim radom umetnik Dren Malići je kritikovao poziciju upotrebe i zloupotrebe protagonista poslednjeg rata na Kosovu, a svojim drugim radom pod nazivom "Hope" (Nada) koji se takođe nalazi na izložbi u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine, u Dunavskoj 37 je pokazao kako je Nada na našim prostorima teško vidljiva ali ipak postoji.

U ovom slučaju ali u nekim drugim radovima prikazanim na izložbi, jezik umetnosti ulazi u prostor društvene stvarnosti i kritički interveniše. Svaka manipulacija dnevnopolitičke sadržine sa bilo koje strane u ovom slučaju predstavlja nerazumevanja uloge umetnosti i kulture u savremenom društvu kao faktora povezivanja u regionu. To se posebno odnosi na zloupotrebu umetnosti i iskrivljenu interpretaciju u predizbornoj kampanji predsedničkog kandidata Srpske radikalne stranke. Izvlačenje samo jednog dela umetničkog rada izvan njegove celine i umetničkog konteksta i korišćenja za partijska dnevno-politička razračunavanja predstavlja degradaciju institucije Muzeja savremene umetnosti Vojvodine, kustoske struke ali celokupne savremene umetnosti uopšte.

Muzej savremene umetnosti Vojvodine takođe osuđuje zloupotrebu žrtava proteklih ratova koje je upravo proizvela politika krvi i tla, nacionalne i verske isključivosti poslednjih decenija. Postavlja se pitanje da li je danas u Srbiji moguće imati izložbu umetnika Albanaca sa Kosova koja se kritički osvrće na kontekst u kom živi? Da li treba pominjati neslavne primere iz prošlosti kada se u nacističkoj Nemačkoj zabranjivala moderna umetnost ili se koristila u dnevno političke svrhe u cilju ostvarenja nacističke ideologije?

Antrfile:

Poziv na razgovor

Pozivamo stručnjake i poznavaoce umetnosti, institucije, organizacije i pojedince na otvoreni razgovor o izložbi "Odstupanje", savremene umetnosti iz Prištine i radovima koji su na toj izložbi prikazani, rečeno je u saopštenju. Ova izložba i druge slične inicijative u regionu pokazuju da je moguće prevazići teško nasleđe prošlosti kroz univerzalni govor savremene umetnosti. To u isto vreme znači da je zajednička budućnost na Balkanu moguća. U zaključku ostaje pitanje da li jedna izložba savremene umetnosti predstavlja jedini problem u Srbiji danas?

KOSOVSKI STVARALAČKI MOZAIK

Autor: ANDREJ TIŠMA

LIKOVNI ŽIVOT

Još uvek je kod nas malo informacija o umetničkim zbivanjima na Kosovu i Metohiji u poslednjih osam godina relativnog mira, pa stoga izložba "Odstupanje savremena umetnička scena Prištine" u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu pruža dragocen uvid u bar deo te scene. U izboru četiri kustosa: Vide Knežević (Beograd), Ivane Marjanović (Beč/Beograd), Kristiana Lukića i Gordane Nikolić (Novi Sad) u MSUV svojim multimedijalnim radovima; fotografijama, slikama i videom nastupa grupa od jedanaest mladih albanskih umetnika i umetnica. Kako u koncepciji izložbe stoji, njihova umetnost je nastala u specifičnom društvenom, kulturnom, ekonomskom i političkom kontekstu savremenog Kosova. Izložba se bavi preispitivanjem dominantnih kulturnih hegemonija, nacionalnih i rodnih identiteta u polju vizuelne umetnosti koji su definisani balkanskim partikularizmima, doktrinama ograničene suverenosti, konfliktima globalnih bezbednosnih alijansi, nacionalizmima, uslovima i posledicama evroatlanskih integracija i učvršćivanja kapitalizma. Iz izloženih radova se vidi da su autori upoznati sa zbivanjima na svetskoj umetničkoj sceni, da su i sami imali prilike da putuju i steknu informacije iz prve ruke, takođe i da su obučeni za izražavanje savremenim elektronskim medijima, što je za pohvalu. Međutim u prikazanim radovima oseća se i izvesna opterećenost time što je kosovska regija u poslednjoj deceniji bila pod posebnom pažnjom svetskih medija pa i svetskih kustosa koji su imali prevelika očekivanja i zahteve od inače slabo razvijene savremene umetničke scene, zatim apriornom ulogom žrtve, te nespornim romantičarskim nacionalnim zanosom, koji im se takođe svugde opraštao. Na ovu situaciju prikazani umetnici odgovaraju dvojako; ili joj se ironično rugaju, ili joj konformistički podležu. U svom radu pod naslovom "Savremeni umetnici Kosova", čija skraćena na albanskom glasi "KKK", podsećajući, prema napomeni autora, na zloglasnu organizaciju i sektu Kju Kluks Klan, Artan Baljaj islikava crvenom bojom tri krupna slova "K", izričući time kritiku postojećim umetničkim klanovima na Kosovu čija pripadnost omogućava izlaganje i učesće u projektima. Driton Hajredini u sličnom ironičnom i kritičkom stilu islikava likove četiri "žreca" svetske umetničke scene, istoričare i kustose savremene umetnosti Harolda Zemana, Rene Bloka, Đacinta Pjetrantonija i Edi Muku parafrazirajući lik američkog predsednika sa uprtim kažiprstom i rečima "Hoću tebe za vojsku savremene umetnosti". Na situaciju zavisnosti od kustosa foto-performansom spavanja i čekanja ispred prištinske galerije savremene umetnosti da se on pojavi, reagovala su tri umetnika Driton Hajredini, Jakup Feri i Ljulzim Zećiri. U svom narativnom videu Feri govori o sticanju slave i zove kustose da dođu i učine ga bogatim. On nudi na prodaju svoj autogram koji će u budućnosti mnogo vredeti, a Aljban Muja izgovara pred kamerom imena svih umetnika koji su uticali na njega, u cilju svojevrsnog "egzorcizma", oslobađanja od unutrašnjeg pritiska da mora biti drugačiji od njih. Aljketa Džafa pozira sa peškirom preko lica, u gaćicama sa motivom albanske zastave, uključena od pozadi u struju, predstavljajući na ironičan način položaj savremene albanske žene. Ljulzim Zećiri na svom videu prikazuje albanskog guslara koji opeva junaštvo u kosovskom ratu, posle koga su, po rečima autora, svi najednom postali heroji. Dok guslar svira, nivo tečnosti crvene boje (krvi) raste mu preko kolena. Dren Malići u svojoj postavci slika "Licem u lice" na dva suprotna zida postavlja poznati Vorholov portret Elvisa Prislija sa uperenim revolverom i najpoznatijeg kosovskog borca Adema Jašarija sa "kalašnjikovim", kritikujući i preterano manipulisanje, u stilu rok-zvezde, tim kosovskim likom u današnje vreme. No ima i onih koji povlađuju ideološkim očekivanjima, kao Nurhan Čahaja koja na video radu stoji naga držeći albansku zastavu i peva joj "ti si sve što imam sebi da kažem o tome ko sam", ili Fitore Isufi-Koja što na jarbol ističe belo platno sa mrljom krvi umesto zastave. Artan Baljaj postavio je veb-sajt sa naznakom "u pripremi" koji će "ostati takav dok Kosovo ne dobije nezavisnost", što ipak ne ide dalje od čisto političkog pamfleta, kao i akcija Aljbana Muje "Grad za turiste" izvedena u Novom Sadu, kada je uz ćirilčne table naziva ulica postavljao latinične.

Pitamo se da li bi sličnu "turističku" akciju izveo i u Prištini. Izložba "Odstupanje" puna je energije i izazova, uz to i dobro tehnički opremljena, sa dodatnim dvojezičnim legendama. Šteta je što još ne postoji i prateći katalog. Može se pogledati do 5. februara.

Antrfile:

Elektronska arhiva MEDIJSKE DOKUMENTACIJE ne može se koristiti (kopirati, replicirati ili pretraživati) u komercijalne svrhe bez posebne dozvole i ugovora sa vlasnikom Arhive - Ebart/Medijska dokumentacija©.

„ODSTUPANJE“ U MSUV PA U KONTEKSTU

Autor: M. J.

Savremena umetnička scena Prištine u Beogradu i Novom Sadu

Savremena umetnička scena Prištine, biće predstavljena u Novom Sadu i Beogradu, projektom „Odstupanje“ - izložbe, panel diskusije, prezentacije, publikacije. Najpre će novosadski Muzej savremene umetnosti Vojvodine, od večeras u 19 sati do 5. februara, ugostiti mlade umetnike iz Prištine, a potom će se ista stvar ponoviti u beogradskoj Kontekst galeriji, od 7. do 22. februara. Postavka predstavlja jedan deo produkcije mladih umetnika i umetnica iz Prištine koja je nastala u specifičnom društvenom, kulturnom, ekonomskom i političkom kontekstu savremenog Kosova. Izložba se bavi preispitivanjem dominantnih kulturnih hegemonija, nacionalnih i rodni identiteta u polju vizuelne umetnosti koji su definisani balkanskim partikularizmima, doktrinama ograničene suverenosti, konfliktima globalnih bezbednosnih alijansi, nacionalizmima, uslovima i posledicama evroatlantskih integracija i učvršćivanja kapitalizma. Biće prezentovani radovi Artana Baljaja, Jakupa Ferija, Dritona Hajredinija, Fljake Haljitija, Fitorea Isufija Koje, Drena Maljićija, Aljbana Muje, Vigana Nimanija, Nurhana Čehaje, Aljkete Džafa i Ljulzima Zećirija. Kustosi/škinje izložbe su Vida Knežević (Beograd), Kristian Lukić (Novi Sad), Ivana Marjanović (Beč/Beograd) i Gordana Nikolić (Novi Sad). Za 23. januara od 19 sati, u MSUV je najavljena prezentacija umetnika - Dritona Hajredinija, Fljake Haljitija, Drena Maljićija, Aljbana Muje i Ljulzima Zećirija. Moderatorica je umetnica iz Beograda, Milica Tomić. Produkciju i organizaciju „Odstupanja“ potpisuju novosadski Institut za fleksibilne kulture i tehnologije - Napon, Novi Sad i beogradska Kontekst galerija, koproducent i koorganizator je prištinska Rizoma.

Antrfile:

UMETNICI IZ PRIŠTINE U NOVOM SADU I „KONTEKSTU“

Autor: PRENETO

Izložba „Odstupanje“, koja predstavlja savremenu umetničku scenu Prištine, a bavi se preispitivanjem dominantnih kulturnih hegemonija, nacionalnih i rodničkih identiteta u polju vizuelne umetnosti, biće otvorena 22. januara u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine (MSUV) u Novom Sadu, a od 7. februara u „Kontekst“ galeriji u Beogradu.

Izložba predstavlja deo produkcije mladih umetnika i umetnica iz Prištine, koja je nastala u specifičnom društvenom, kulturnom, ekonomskom i političkom kontekstu savremenog Kosova, saopštio je MSUV.

Izložba se bavi preispitivanjem dominantnih kulturnih hegemonija, nacionalnih i rodničkih identiteta u polju vizuelne umetnosti koji su definisani balkanskim partikularizmima, doktrinama ograničene suverenosti, konfliktima globalnih bezbednosnih alijansi, nacionalizmima, uslovima i posledicama evroatlantskih integracija i učvršćivanja kapitalizma.

Na izložbi učestvuju prištinski umetnici Artan Baljaj, Jakup Feri, Driton Hajredini, Fljaka Haljiti, Fitore Isufi Koja, Dren Maljići, Aljban Muja, Vigan Nimani, Nurhan Cehaja, Aljketa Džafa i Ljuljzim Zećiri.

Neki od njih (Hajredini, Haljiti, Maljići, Muja i Zećiri) učestvovaće i na prezentaciji 23. januara u kino sali MSUV, a moderatorka razgovora sa njima biće beogradska umetnica Milica Tomić.

Kustosi izložbe su Vida Knežević (Beograd), Kristian Lukić (Novi Sad), Ivana Marjanović (Beč/Beograd) i Gordana Nikolić (Novi Sad).

Izložbu su organizovali Institut za fleksibilne kulture i tehnologije – „Napon“ u Novom Sadu i „Kontekst“ galerija u Beogradu, u koprodukciji sa „Rizomom“ iz Prištine.

U MSUV izložba će biti otvorena do 5. februara, a u „Kontekst“ galeriji od 7. do 22. februara. SEEcult.org

Antrfile:

REVOLT ZBOG SLIKE DRENA MALIĆIJA

Autor: NN

Postavka „Odstupanje“ zatvorena kao „izložba visokog rizika“

Otvaranje izložbe savremene prištinske umetnosti u „Kontekst“ galeriji u Beogradu prekinuto je 7. februara uveče zbog protesta nekoliko desetina pripadnika organizacije „Obraz“ i njihovih pristalica, a veće incidente policija je sprečila blokadom dela Dorćola oko galerije

BEOGRAD - Uoči planiranog otvaranja izložbe „Odstupanje“ pocepan je deo rada Drena Malićija „Licem u lice“ (Face to Face), koji predstavlja Elvisa Prislija kao ikonu američke pop kulture i bivšeg vođu raspuštene OVK Adema Jašarija, kao mitologizovanog borca koji za kosovske Albance predstavlja heroja za nezavisnost Kosova.

Deo Malićijevog rada - plakat sa likom Jašarija, pocepan je uoči planiranog otvaranja izložbe, kada se u galeriji već okupilo nekoliko desetina ljudi dok je policija, u opremi za razbijanje demonstracija, postavila kordone na svim prilazima „Kontekst“ galeriji u Kapetan Mišinoj ulici, preneo je portal SEEcult.org

Izložbu su trebalo zvanično da otvore u 19 sati kustosi iz Novog Sada i Beograda i direktorka Centra za kulturnu dekontaminaciju Borka Pavićević. U nameri da se obrati prisutnima Borku Pavićević je sprečio akademski slikar sa Kosova i Metohije Zoran Čalija, koji je negodovao zbog namere da izložba bude otvorena i ocenio da su izložene „budalaštine“ i s kamenom u rukama konstatovao „Oni nas kamenom, a mi njima otvaramo izložbu“.

Pripadnici policije bili su u pripravnosti nekoliko sati uoči predviđenog otvaranja izložbe - u vozilima raspoređenim oko Studentskog trga, a jedno vreme ostali su u okolini „Kontekst“ galerije i posle zatvaranja izložbe i razilaženja učesnika protesta i posetilaca. Među učesnicima protesta, osim pripadnika „Obraza“, bili su i članovi Udruženja porodica kidnapovanih i prognanih sa Kosova i Metohije, kao i pojedini građani, a prolaz ka galeriji bio je iz bezbednosnih razloga onemogućen svima koji su želeli da pogledaju izložbu, osim novinarima.

Među onima koji nisu uspeali da stignu do „Kontekst“ galerije bio je i pomoćnik ministra kulture Branislav Dimitrijević, kao i pojedini beogradski umetnici, istoričari umetnosti, kustosi... Pripadnici „Obraza“ pevali su patriotske pesme, skandirali „Idite na Kosovo“, a pojedini su uzvikivali imena haških begunaca. Neki od učesnika protesta nosili su i sliku bivšeg komandanta Jedinice za specijalne operacije MUP-a Srbije Milorada Ulemeka Legije, osuđenog za ubistvo premijera Srbije Zorana Đinđića i bivšeg predsednika Predsedništva Srbije Ivana Stambolića.

- Mi smo čak pokušali da otvorimo izložbu govorom i predstavljanjem radova, ali to nismo uspeali. Trenutno smišljamo načine kako da održimo izložbu i mislim da ćemo u tome uspeti, pa makar ako treba da telefonom zovemo ljude da je pogledaju, rekla je kustos Vida Knežević.

Učesnici protesta vređali su i pojedine građane koje policija nije propuštala ka galeriji, a atmosfera na ivici incidenta potrajala je do oko 20 časova, kada je počelo razilaženje protivnika izložbe, kao i okupljenih u galeriji, koje su organizatori obavestili da se izložba zatvara iz bezbednosnih razloga i zamolili ih da se razidu.

Malićijev rad izazvao je burne reakcije i prilikom nedavnog gostovanja izložbe „Odstupanje“ u Muzeju savremene umetnosti u Novom Sadu, koju je otvorio predsednik vojvođanskog parlamenta Bojan Kostreš.

Antrfile:

Saopštenje „Obraza“

Neposredno pred otvaranje izložbe „Odstupanje“ na sajtu „Obraza“ našlo se saopštenje za medije sledeće sadržine.

- Otvaranje „umetničke izložbe“ sa likom šiptarskog teroriste Adema Jašarija u centru Beograda, najavljeno za

četvrtak, 7. februara 2008, predstavlja sliku i priliku ponižene i okupirane Srbije. O kakvoj se „umetničkoj slobodi“ zapravo radi, rečito svedoči izjava Drena Maljićija, jednog od autora, koji je ne trepnuvši ustvrdio kako je bandit i ubica Adem Jašari „čovjek koji je branio svoju porodicu i svoj narod“! Otačastveni pokret „Obraz“ poziva sve rodoljubive Srbe i Srpkinje da dođu na otvaranje izložbe u Centru za kulturu Stari grad, Kapetan Mišina 6 a, u 19 časova, i pokažu šiptarskim separatistima i njihovim beogradskim pomagačima šta misle o umetničkim i političkim dometima ove manifestacije.

[Elektronska arhiva MEDIJSKE DOKUMENTACIJE ne može se koristiti \(kopirati, replicirati ili pretraživati\) u komercijalne svrhe bez posebne dozvole i ugovora sa vlasnikom Arhive - Ebart/Medijska dokumentacija©.](#)

CENZURA ULICE JAČA OD KULTURNE POLITIKE

Autor: PRENETO

NOVI ZAHTEVI ZA OTVARANJE IZLOŽBE „ODSTUPANJE“ PRIŠTINSKIH UMETNIKA

Učesnici konferencije za novinare u Medija centru zatražili su da se nasilno prekinuta izložba prištinskih savremenih umetnika „Odstupanje“, „učini dostupnom“ publici u Beogradu i podrži alo Ministarstvo kulture u oštroj osudi incidenta. Kustoskinje galerije Kontekst, gde je izložba bila postavljena 7. marta, Vida Knežević i Ivana Marjanović, objasnile su da je postavka zatvorena prema preporuci policije iz bezbednosnih razloga. U razgovoru koji je vođen pod geslom „za slobodu mišljenja i izražavanja“ učesnici su naveli da bi „policija trebalo da obezbedi da izložbu nesmetano može da vidi svako ko želi, jer u suprotnom slučaju u umetnost se uvode politički kriterijumi i ugrožavaju osnovna ljudska prava“. Na skupu su govorili i istoričar umetnosti Dejan Sretenović, direktorka Centra za kulturnu dekontaminaciju Borka Pavićević, prof. dr Milena Dragičević Šešić, umetnici Slavko Bogdanović i Milica Tomić i Živko Grozdanić, direktor Muzeja savremene umetnosti Vojvodine u kome je izložba održana tokom januara. Autor izložbe Kristijan Lukić je na pitanje - zašto je izložba ove vrste baš sada organizovana odgovorio da je ona rezultat višegodišnje saradnje, da je bila planirana za decembar prošle godine, ali je pomerena za januar zbog toga što je proglašenje nezavisnosti Kosova bilo najavljeno za decembar. „Pošto je željeno vreme za nju - nikad, onda je bolje održati je što pre“, rekao je Lukić. Grozdanić je napomenuo da je izložba otvorena bez incidenata u Novom Sadu, gde je trajala dve sedmice i da vojvođanski muzej razvija regionalnu saradnju sa srodnim institucijama, uključujući i one na Kosovu, i da će tako i da nastavi. Za Šešićevu je neoprostivo što je ova godina, koja je proglašena Međunarodnom godinom interkulturalnog dijaloga u Evropi, u Beogradu započela ružnim „dijalogom“. Ona je navela da se pokazalo da je „cenzura ulice“ jača od drugih oblika vođenja kulturne politike. Za nju je izložba „faktički otvorena“ jer sve što je sledilo - cepanje slike, nasilno prekidanje ceremonije otvaranja, javne polemike, deo izložbe, zbog čega treba organizovati tribine da bi se sva pitanja razmotrila i stavila u pravi kontekst. Pavićevićeva je ocenila da je veoma važno da se izložba nastavi, da ne bi „pobedili“ pripadnici „Obraza“. Tomićeva je ocenila da se ne sme ćutati niti odustati jer je ova izložba trebalo da bude znak da mi ne odustajemo od Kosova već težimo integraciji na kulturnom planu. U vreme održavanja konferencije za štampu, saopštenjem se oglasio i akademski slikar iz Beograda Zoran Čalija koji je naveo da je u galeriji Kontekst 7. februara prilikom otvaranja izložbe samo „iskoristio svoje demokratsko pravo i zagarantovanu umetničku slobodu da izrazi svoje mišljenje“. On je dodao da nikoga nije vređao i nikome nije pretio, objasnivši i da je tada u ruci držao kamen u nameri da napravi svoj performans. „Apsurdno je da se u vreme demokratije ne dozvoljava javna reč i individualna misao. Bio sam sprečen da kažem i privođen od strane policije“, naveo je Čalija i napomenuo da nije član ni jedne stranke niti organizacije, osim esnafskih (Udruženje likovnih umetnika Srbije). „Nisam slikar sa Kosova, nisam izbeglica, nisam predvodio nikakve demonstracije. Na izložbu sam došao na poziv svog bivšeg đaka“, naveo je Čalija, napominjući da je beogradski slikar i dugogodišnji član ULUS-a iza koga stoje mnogobrojne kolektivne i samostalne izložbe. (Tanjug)

Antrfile:

Osuda nasilnog prekidanja izložbe

Novinarima su prezentirana saopštenja Ministarstva kulture, Sekretarijata za kulturu grada Beograda, G17 plus, Koalicije protiv diskriminacije, „Žena u crnom“, „Druge scene“, Društva istoričara umetnosti, Kulturnog centra Reks, liste sa imenima 152 umetnika iz regiona i sveta, u kojima je osuđeno nasilno prekidanje izložbe.

Priložena je, takođe, peticija na kojoj je 338 potpisa, a u kojoj se traži da se izložba otvori za javnost i da to pomognu Ministarstvo kulture i Skupština grada Beograda.

FACE TO FACE

Autor: NN

Povodom poslednjih komentara izložbe „Odstupanje“, u koprodukciji Instituta za fleksibilne kulture i tehnologije - Napon iz Novog Sada, sa beogradskom Kontekst galerijom iz Beograda i Muzejom savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu, smatramo da je našu javnost potrebno upoznati sa nekim detaljima koji su izazvali određene kontroverze, saopštio je kustoški tim ove izložbe (Vida Knezević - Beograd, Kristian Lukić - Novi Sad, Ivana Marjanović - Beč/Beograd i Gordana Nikolić - Novi Sad). U izložbenim prostorijama MSUV, 22. januara otvorena je izložba savremene umetnosti iz Prištine pod nazivom „Odstupanje“. Na izložbi su predstavljeni Artan Baljaj, Jakup Feri, Driton Hajredini, Fljaka Haljiti, Fitore Isufi Koja, Dren Maljići, Aljban Muja, Vigan Nimani, Nurhan Čehaja, Aljketa Džafa i Ljulzim Zećiri, dodaje se u saopštenju. Na izložbi u MSUV, antiratni umetnik Dren Malići izložio je svoj rad „Face to Face“ u kome su predstavljeni Elvis Prisli kao ikona američke pop-kulture i Adem Jašari kao mitologizovani borac OVK koji za kosovske Albance predstavlja heroja poslednjih ratova. Oba lika su preko čuvenih slika-serigrafija Endija Vorhola ironizovani kao ikone savremene potrošačke pop kulture. Ovim radom umetnik Dren Malići je kritikovao poziciju upotrebe i zloupotrebe protagonista poslednjeg rata na Kosovu, a svojim drugim radom pod nazivom „Hope/Nada“, koji se takođe nalazi na izložbi u MSUV, pokazao je kako je „Nada“ na našim prostorima teško vidljiva ali ipak postoji. U ovom slučaju, ali u nekim drugim radovima prikazanim na izložbi, jezik umetnosti ulazi u prostor društvene stvarnosti i kritički interveniše. Svaka manipulacija dnevnopolitičke sadržine sa bilo koje strane, u ovom slučaju, predstavlja nerazumevanja uloge umetnosti i kulture u savremenom društvu kao faktora povezivanja u regionu. Ova izložba i druge slične inicijative u regionu pokazuju da je moguće prevazići teško nasleđe prošlosti kroz univerzalni govor savremene umetnosti. To u isto vreme znači da je zajednička budućnost na Balkanu moguća, stoji na kraju ovog saopštenja.

Antrfile:

PROTEST DRUŠTVA ISTORIČARA UMETNOSTI SRBIJE

Autor: PRENETO

POSLE PREKIDANJA IZLOŽBE UMETNIKA IZ PRIŠTINE

Društvo istoričara umetnosti Srbije (DIUS) oštro je protestovalo zbog zatvaranja izložbe mladih umetnika iz Prištine u "Kontekst" galeriji u Beogradu, ocenjujući da su organi bezbednosti konfuzno reagovali i pokazali nespremnost da omoguće njeno održavanje, zbog čega je zatražio barem naknadno utvrđivanje i kažnjavanje odgovornih za nasilno prekidanje te postavke i uništavanje jednog rada. Izražavajući i punu punu profesionalnu, moralnu i građansku podršku kustos kom timu izložbe "Odstupanje", koja je trebalo da bude održana u "Kontekst" galeriji Centra za kulturu Stari grad od 7. do 15. februara, DIUS je izrazio u saopštenju "duboko žaljenje zbog niza nesrećnih društvenih okolnosti koji su onemogućili kulturnoj javnosti Beograda da izložbu vidi i o njoj donese kritičko mišljenje". Agresija umesto komunikacije "Brutalno je ukinuta osnovna premisa kulture i umetnosti - komunikacija - i zamenjena agresijom i nametanjem volje silom", saopš tio je DIUS povodom incidenata uoči zvaničnog otvaranja izlož be "Odstupanje", na kojoj je uništen diptih Drena Malićija "Licem u lice". DIUS je naglasio da je razmena informacija u savremenoj vizuelnoj umetnosti i svakom drugom obliku stvaralaštva neprikosnovenom duhovno iskustvo u razumevanju ideja, realnosti i komunikacije među ljudima, narodima i pripadnicima manjina koji žive u istoj državi. Izražavajući zabrinutost zbog "konfuznog reagovanja organa bezbednosti i njihove nespremnosti da omoguće održavanje izložbe", DIUS je zatražio "barem naknadno individualizovanje vinovnika i njihovo kažnjavanje. Uništavanje umetničkih dela i onemogućavanje drugome prava na slobodu jesu kriminalni činovi koji ubuduće moraju biti u zametku osujećeni", naglašeno je u saopš tenju DIUS, koje su potpisali predsednik Izvršnog odbora Marko Omčikus i sekretar Gordana Dobrić. Izložba "Odstupanje" zatvorena je na osnovu procene policije o ugroženoj bezbednosti posetilaca i organizatora prilikom otvaranja 7. februara, kada se u okolini "Kontekst" galerije okupio veći broj pristalica organizacije "Obraz" i drugih protivnika te postavke. Ministarstvo kulture Srbije, gradski Sekretarijat za kulturu i Grad Beograd osudili su incidente na otvaranju i nasilno prekidanje izložbe "Odstupanje", a oštre reakcije stigle su i iz nevladinog sektora, uključujući zahteve za najoštrije kazne protiv odgovornih i pozive celokupnoj javnosti da osudi sprečavanje izložbe. Kustoshi tim izložbe prethodno je pozvao Ministarstvo kulture Srbije i Sekretarijat za kulturu grada Beograda da hitno reaguju i javno osude nasilje na njenom otvaranju, kao i da omoguće da se ona održi u Beogradu, u času kada su "demokratija, tolerancija i otvorenost Beograda i Srbije preko potrebni". Jedna od kustosa izložbe "Odstupanje" Vida Knežević rekla je za Portal SEEcult. org da kustoshi tim pozdravlja što su Ministarstvo kulture Srbije i Sekretarijat za kulturu Beograda osudili nasilno prekidanje izložbe, ali očekuje da će narednih dana biti moguće postići dogovor o obezbeđivanju nesmetanog održavanja te postavke. Uoči planiranog otvaranja izlož be, uništen je rad Drena Malić ija "Licem u lice" iz 2003. godine, koji predstavlja Elvise Prisljija, kao ikonu američke pop kulture, i bivšeg vođu raspuštene Oslobodilačke vojske Kosova Adema Jašarija, kao mitologizovanog borca koji za kosovske Albance predstavlja heroja za nezavisnost Kosova. Diptih "Licem u lice" (Face to face), prema navodima u katalogu izložbe, istražuje efekte slika nacionalnih heroja koji osvajaju javni prostor i preklapaju se sa vizuelnim sadržajima pop kulture. Deo tog rada - plakat na kojem je predstavljen Jašari u uniformi, pocepan je, a reč je o print reprodukciji slike Jašarija koja se originalno nalazi na fasadi zgrade sportskog centra u Prištini. „Kontekst“ na udaru Policija je sprečila veće incidente u vreme otvaranja izložbe blokadom dela Dorćola u kojem se nalazi "Kontekst" galerija, ne dozvoljavajući prolaz nikome, osim pojedinim novinarima. Pripadnici "Obraza", okupljeni ispod Prirodno - matematičkog fakulteta, držali su veliku sliku bivšeg komandanta Jedinice za specijalne operacije MUP-a Srbije Milorada Ulemeka Legije, osuđenog za ubistvo premijera Zorana Đinđića i bivšeg predsednika Predsedništva Srbije Ivana Stambolića. Iako je izložba zatvorena ubrzo nakon nezvanič nog otvaranja, na ulaznim vratima Centra za kulturu Stari Grad dan kasnije je

polomljeno staklo i uklonjen natpis "Kontekst" galerije, koja je zatražila prekjuče od policije pojačane mere bezbednosti. Kustoški tim izložbe "Odstupanje", koja je prethodno održana u Muzeju savremene umetnosti u Novom Sadu, čine Vida Knežević i Ivana Marjanović, Kristijan Lukić i Gordana Nikolić. (SEEcult.org)

Antrfile:

Elektronska arhiva MEDIJSKE DOKUMENTACIJE ne može se koristiti (kopirati, replicirati ili pretraživati) u komercijalne svrhe bez posebne dozvole i ugovora sa vlasnikom Arhive - Ebart/Medijska dokumentacija©.

LEGIJOM NA JAŠARIJA

Autor: S. POPOVIĆ

IZLOŽBA UMETNIKA SA KOSOVA U „KONTEKSTU“ ZATvorena I PRE OTVARANJA, A VEĆI INCIDENT SPREČILA POLICIJA

Čalija: Kamen je eksponat, a doneo sam ga kao simbol destrukcije s kojim "stvaraju" kosovski Albanci

DVADESETAK minuta pre 19 časova, za kada je preksinoć bilo zakazano otvaranje "Odstupanja", izložbe 11 mladih umetnika, Albanaca sa Kosova, u polupraznu galeriju "Kontekst" u Kapetan Mišinoj - uleteo je nezadovoljnik i sa zida strgao poster Adema Jašarija, deo popartističkog rada Drena Maljićija. Filmskom brzinom "kritičar" je priveden. Kordoni policije zaustavljali su masu sa zastavama "Obraza", posterima Legije i Mladića...

U zapaljivom političkom momentu, kada Albanci sa Kosova najavljuju proglašenje nezavisnosti, otvaranje kontroverzne izložbe u Beogradu, koja je prethodno u novosadskom Muzeju savremene umetnosti podigla temperaturu upravo zbog Maljićijevog rada "Licem u lice", gde je nasuprot replici Vorholovog Prisljija (koji vadi pištolje) komandant OVK Adem Jašari, zarastao u bradu, naoružan do zuba, dolilo je samo ulje na vatru. Zatvorena je zbog incidenta takoreći pre nego što je i otvorena. Tek što je direktorka Centra za kulturnu dekontaminaciju Borka Pavićević prišla mikrofONU da je otvori, beogradski slikar Zoran Čalija ju je u tome sprečio, držeći u ruci kamenicu i rekavši: "Time dočekuju srpsku decu na Kosovu" i "Izložba je prava budalaština". Nekolicina njegov nastup podržava uzvicima "ovo je sramota za Srbiju, bruka, ua...". U 19.15 Ljubica Beljanski, direktorka Centra za kulturu Stari grad, zatvara izložbu.

Slikar Zoran Čalija juče je došao u redakciju "Novosti" da objasni svoje učešće u ovom događaju: - Kao prvo - kaže on - nisam izbeglica sa Kosova, kako je stajalo u izveštaju sa otvaranja izložbe. Slikar sam iz Beograda, član ULUS. Jedno vreme sam bio u DS, ali danas ne pripadam nijednoj stranci, nijednoj organizaciji sem svojoj strukovnoj. Borku Pavićević nisam sprečio da otvori izložbu - jednostavno sam imao utisak da posle mene nije imala šta da kaže. Kamen nisam doneo sa Kosova. To je simbol, jer sam doživljavao kamenovanje autobusa punog dece. Kamen sam na izložbu doneo kao simbol destrukcije s kojim "stvaraju" kosovski Albanci. Tim kamenom nikom nisam pretio. Doneo sam ga kao eksponat - stoga tražim da mi ga organizatori sačuvaju i posle izložbe vrate. Ako slučajno taj eksponat bude izgubljen, tražiću odštetu, a honorara se odričem u ime dece na Kosovu. Ova izložba je provokacija, izričit je Čalija, bez ijednog umetničkog dela.

Istina je da se umetnost danas izborila za veća prava nego da slika cveće, aktove i pejzaže. Jedno od njih je i da provocira. Ali, i bez sumnje u dobre namere organizatora, Instituta za fleksibilne kulture i tehnologije "Napon" iz Novog Sada i beogradske "Kontekst" galerije uz koprodukcijску prištinskog "Rizoma", već se u katalogu primećuje kontekst koji nije samo umetnički. Ako je cilj bio otvaranje kulturnog dijaloga i međusobno upoznavanje dve umetničke scene, kako onda objasniti ovaj deo teksta iz kataloga: "zvanična politika tretirala je Albance kao strano telo" i da su se u skladu sa tim "formirali rasistički i kulturrasistički stereotipi o Albancima, koji su tokom devedesetih bili opravdanje za pokušaj etničkog čišćenja Kosova"!?

- Ako je Kosovo deo Srbije, onda ja ne vidim problem u ovoj izložbi - kaže Slavko Timotijević - jedan od retkih poslenika kulture prisutnih u "Kontekstu". - Politika nije sposobna da precizno artikuliše situaciju u društvu, onda se tu umetnost pojavljuje i ulazi u polje politike. Ovi koji protestuju nose Legijinu sliku, kao protest protiv Jašarijevog printa. Dakle, kriminalac ima odgovor na kriminalca.

Antrfile:

OSUDE I PROTESTI

MINISTARSTVO kulture osudilo je juče incident kojim je sprečeno otvaranja izložbe albanskih umetnika u

Beogradu, ističući da je neophodno osigurati pravo na slobodu javnog izražavanja, čime bi javnosti bilo omogućeno da se upozna sa sadržajem izložbe i da o njoj donese sud.
U ministarstvu smatraju da je policija reagovala ispravno i u okvirima svojih nadležnosti i da je blagovremeno zaštitila bezbednost građana.
Saopštenjima su juče svoj protest zbog incidenta uputile stranka G 17, omladina LSV, kao i brojne nevladine organizacije.

[Elektronska arhiva MEDIJSKE DOKUMENTACIJE ne može se koristiti \(kopirati, replicirati ili pretraživati\) u komercijalne svrhe bez posebne dozvole i ugovora sa vlasnikom Arhive - Ebart/Medijska dokumentacija©.](#)

KUSTOSI O „ODSTUPANJU“

Autor: PREDRAG ĐURAN

Vida Knežević, Kristijan Lukić, Ivana Marjanović i Gordana Nikolić, kustosi izložbe Odstupanje u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine u Novom Sadu, poslali su nam sinoć saopštenje u kojem stoji: „Povodom poslednjih komentara izložbe Odstupanje, od kojih su neki bili neuobičajeni, (...) smatramo da je našu javnost potrebno upoznati s nekim detaljima koji su izazvali određene kontroverze. U izložbenim prostorijama Muzeja savremene umetnosti Vojvodine u Dunavskoj 37, 22. januara otvorena je izložba savremene umetnosti iz Prištine pod nazivom Odstupanje. Na izložbi su predstavljeni umetnici Artan Baljaj, Jakup Feri, Driton Hajredini, Fljaka Haliti, Fitore Isufi Koja, Dren Malići, Aljban Muja, Vigan Nimani, Nurhan Čehaja, Aljketa Džafa i Ljulzim Zećiri. Na izložbi je antiratni umetnik Dren Malići izložio svoj rad Face To Face, u kome su predstavljeni Elvis Presli kao ikona američke pop-kulture i Adem Jašari kao mitologizovani borac OVK koji za kosovske Albance predstavlja heroja poslednjih ratova. Oba lika su preko čuvenih slika/serigrafija Endija Vorhola ironizovani kao ikone savremene potrošačke pop kulture. Ovim radom Dren Malići je kritikovao poziciju upotrebe i zloupotrebe protagonista poslednjeg rata na Kosovu, a svojim drugim radom, pod nazivom Hope (Nada), koji se takođe nalazi na izložbi, pokazao je kako je nada na našim prostorima teško vidljiva ali ipak postoji. U ovom slučaju, ali i u nekim drugim radovima prikazanim na izložbi, jezik umetnosti ulazi u prostor društvene stvarnosti i kritički interveniše. Svaka manipulacija dnevnopolitičke sadržine s bilo koje strane u ovom slučaju predstavlja nerazumevanja uloge umetnosti i kulture u savremenom društvu kao faktora povezivanja u regionu. Ova izložba i druge slične inicijative u regionu pokazuju da je moguće prevazići teško nasleđe prošlosti kroz univerzalni govor savremene umetnosti. To u isto vreme znači i da je zajednička budućnost na Balkanu moguća“. Da vas podsetimo, Gradski odbor Demokratske stranke Srbije (DDS) u Novom Sadu optužio je prekjuče predsednika Skupštine Vojvodine Bojana Kostreša da je otvorivši izložbu Odstupanje „dao direktnu podršku onim snagama koje razgrađuju državu Srbiju“. „Kad je reč o izložbi, otišao sam na nju jer smatram da je normalno da predsednik Skupštine Vojvodine otvori izložbu mladih umetnika iz jednog dela zemlje u drugom. Možda su u DSS-u želeli da Kosovo ostane u Srbiji, ali da nema Albanaca“, prokomentarisao je kasnije Kostreš za Građanski list.

Antrfile:

PAPA POKRIVEN KAPUTOM

Autor: MARIJA ĐORĐEVIĆ

Izložba prištinskih umetnika u Novom Sadu i Beogradu jeste još jedna u nizu onih koje su šokirale javnost likovnim predstavama sa direktnim religioznim i političkim aluzijama

UMETNOST I PROVOKACIJA

Marija Đorđević

Izložbu dela prištinskih umetnika „Odstupanje“, donedavno postavljenu u Muzeju savremene umetnosti Vojvodine, od četvrtka je moguće videti i u beogradskoj galeriji Kontekst. Podsetimo, reč je o izložbi na kojoj je delo „Licem u lice“ umetnika Drena Maljićija na kome su sučeljeni portreti Elvisa Prislija i Adema Jašarija izazvalo reakcije u ovdašnjoj javnosti. Prema izjavama koje je dao, umetnik nije imao nameru da provocira već da kritikuje stvaranje savremenih mitova. Osim objašnjenja koje je u medijima davao direktor ovog muzeja, umetnik Živko Grozdanić (i sam sklon provokativnim radovima), reakcije na ovu izložbu uglavnom su se svodile na dnevno-političke komentare. Muzej savremene umetnosti Vojvodine na kraju je ipak pozvao stručnu javnost na otvoren razgovor koji će, posle kratkog mucka, konačno biti upriličen u galeriji Kontekst.

Zabranjena izložba

Dela koja su uspela da isprovociraju javnost ne manjkaju u istoriji umetnosti, posebno skorijoj: „La nona ora“, Mauricija Katelana, „Meteorska kiša“ Živka Grozdanića ili zastave Luke Vitonea koje su apelom građana skinute sa čačanskih ulica tokom prošlogodišnjeg Memorijala „Nadežda Petrović“. Provokacija po sebi ide na ruku umetniku, bez obzira na to šta je njegov krajnji cilj. Ali, gde prestaje jevtina provokacija i gde počinje umetnički rad?

Na 45. Oktobarskom salonu u Beogradu (2004), na poziv međunarodne selektorke Ande Rotenberg, beogradski umetnik Vladislav Šćepanović izložio je 12 portreta među kojima su Bin Laden, Zvezdan Jovanović, Radovan Karadžić, Sadam Husein, Slobodan Milošević, Arkan, Fidel Kastro... Portreti su iznad glava imali oreole svetaca. Samo nekoliko meseci ranije samostalna izložba ovog umetnika sa istim slikama trebalo je da bude otvorena u galeriji Progres, ali je uoči otvaranja zabranjena.

„Ja sam pre svega želeo da provociram slikom, koja je ugrožena kao medij. Od klasične slike danas postoji podsvesni strah jer ona je jedinstvena, neponovljiva i trajna. Kada je reč o portretisanim ličnostima, želeo sam da podstaknem pitanja da li su oni zaista to za šta su proglašeni, ili bi trebalo preispitati dominantna gledišta“, kaže Vladislav Šćepanović.

Zanimljivo je da je prilikom predstavljanja ove izložbe u Podgorici (2003) sve prošlo bez posebnih reakcija, a prikazi i kritike koje su se pojavile u medijima doticale su isključivo likovnost i zanatsko umeće bez ijedne reči o motivima i kontekstu.

Na Cetinjskom bijenalu (2004) albanski umetnik Albert Heta izvodi rad „Ambasada republike Kosovo – Cetinje, Srbija i Crna Gora“. Na zgradu bivšeg poslanstva Kraljevine Srbije aplicirani su tabla, grb i zastava Albanije. Posle velikog medijskog pritiska i pošto je rad i fizički oštećen, direktor Bijenala Petar Ćuković odlučuje da ga ukloni sa izložbe, odnosno iz javnog gradskog prostora, a princ Nikola Petrović, osnivač Cetinjskog bijenala, javno se izvinjava crnogorskom narodu ističući da je u aktuelnom političkom kontekstu rad „neodgovarajući“ i „opasan“.

Rad italijanskog umetnika Mauricija Katelana „La Nona Ora“, 1999. (The Ninth Hour), poznat pod nazivom „Papa pogođen meteoritom“, u Poljskoj je izazvao veliki skandal. Odmah po otvaranju izložbe u Nacionalnoj galeriji u Varšavi izložba je zatvorena, a poljski ministar kulture je na samom otvaranju pokušavao da podigne meteorom pogođenog „papu“. Nakon niza bezuspešnih pokušaja, brižno ga je pokrio kaputom. Rad Alberta Hete „Ambasada Kosovo“ prošao je još gore. Kada sam

nedavno na blogu B92 predstavila ovaj rad, reakcije blogera većinom su se odnosile na njihov stav prema osamostaljenju Kosova, ne uviđajući da je taj rad fikcija i da takođe postoji mogućnost diskusije, na primer, i o realnoj virtuelnosti. Simptomatično je da ova vrsta radova zapravo testira ideološke kapacitete zajednice u kojoj je izložen, u ovom slučaju Poljske i tadašnje države Srbija i Crna Gora, i da skulpturu pape doživljava kao živog čoveka, a ambasadu fiktivne države ima potrebu da demolira. Ovi radovi ne zavise od „stručne interpretacije“, jer su oni tako osmišljeni da interвениšu u javni prostor – prostor tabua – kaže umetnica Milica Tomić i dodaje:

– Pre bi se moglo reći da oni na osnovu reakcija, diskusija i emocija koje pokreću, više analiziraju i oslikavaju ideologiju, epohu, sredinu, i kontekst u kome su se pojavili. Rad Drena Maljčića „Licem u lice“ je, kako vidim, takođe proizveo „muke s realnošću“ koje su nekada izazivale teorijske rasprave u vezi sa statusom pravoslavne ikone, odnosno čuveno pitanje: da li se na ikoni pojavljuje sam svetac, ili je to samo njegova slika?

„Objektivna“ stvarnost

Istoričar umetnosti Dejan Sretenović kaže da kada govorimo o „provokaciji“ onda govorimo o efektima šire društvene polemičke recepcije nekog umetničkog dela koja se proteže izvan njegovog zaštićenog prirodnog rezervata koji nazivamo svetom umetnosti u kojem mu je takozvana sloboda izražavanja zagarantovana. „Bez obzira na to da li je pogrešno protumačeno od strane iskreno neupućene javnosti, da li su mu tendenciozno imputirana značenja koje objektivno ne emituje ili je umetnik sam smišljao provokaciju, u pitanju su oni momenti kada se umetničko delo pojmi kao pretnja nekoj od konstitutivnih ili aktuelopolitičkih vrednosti zajednice u čijem se kontekstu pojavljuje“.

Ljiljana Gavrilović, etnolog iz Etnografskog instituta SANU, na elektronskim muzejskom forumu povodom izložbe prištinskih umetnika, prva je (i jedina) istakla važnost razgovora o savremenoj umetnosti i predstavljanju u muzejima. Ljiljana Gavrilović smatra da nam je potrebno što više izložbi koje bi bile ne toliko provokacija, koliko postavljanje pitanja o svetu koji nas okružuje.

– Nažalost, muzeji kod nas, po pravilu, čute i prave izložbe koje su ili politički podobne (setimo se samo izložbi o Kosovskom mitu iz devedesetih godina prošlog veka, ili beskonačnog niza izložbi ikona ili kopija ikona i fresaka, koji od tih godina traje do danas), ili su „apolitične“. Muzejski radnici, u oba slučaja, čvrsto veruju da se ne bave politikom, i da je stvarnost koju oni prikazuju na izložbama „objektivna“, iako tako nešto ne postoji, niti je ikada postojalo. Svaka reprezentacija kulture – od kabineta kurioziteta u 16. veku, pa sve do savremenih muzejskih zbirki i izložbi – ideološki je oblikovana i izražava jasan politički stav, čak i ako je on nenameravan.

Antrfile:

MSUV O „ODSTUPANJU“

Autor: NN

Juče je Građanskom listu stiglo saopštenje za javnost Muzeja savremene umetnosti Vojvodine (MSUV) povodom „poslednjih komentara izložbe Odstupanje“, koja je otvorena 22. januara u MSUV, u produkciji Instituta za fleksibilne kulture i tehnologije „Napon“ iz Novog Sada i Kontekst galerije iz Beograda. „Smatramo da je našu javnost potrebno upoznati s nekim detaljima vezanim za ovu izložbu, koja je izazvala pozitivne komentare i kritike, kako javnosti, tako i struke. Nažalost, pojavili su se i neki komentari koji su na osnovu selektivnih informacija s izložbe površno i tendenciozno interpretirali savremenu umetnost iz Prištine...

Na izložbi su predstavljeni umetnici Artan Baljaj, Jakup Feri, Driton Hajredini, Fljaka Haliti, Fitore Isufi Koja, Dren Malići, Aljban Muja... Antiratni umetnik Dren Malići je izložio svoj rad Face To Face u kome su predstavljeni Elvis Presli kao ikona američke pop-kulture i Adem Jašari kao mitologizovani borac OVK koji za kosovske Albance predstavlja heroja poslednjih ratova. Oba lika su preko čuvenih slika/serigrafija Endija Vorhola ironizovani kao ikone savremene potrošačke pop kulture. Ovim radom umetnik je kritikovao poziciju upotrebe i zloupotrebe protagonista poslednjeg rata na Kosovu, a svojim drugim radom pod nazivom Hope (Nada), koji se takođe nalazi na izložbi u MSUV, pokazao je kako je nada na našim prostorima teško vidljiva, ali ipak postoji“, javlja nam PR služba MSUV.

– U ovom slučaju, ali i u nekim drugim radovima prikazanim na izložbi, jezik umetnosti ulazi u prostor društvene stvarnosti i kritički interveniše. Svaka manipulacija dnevopolitičke sadržine s bilo koje strane u ovom slučaju predstavlja nerazumevanje uloge umetnosti i kulture u savremenom društvu kao faktora povezivanja u regionu. To se posebno odnosi na zloupotrebu umetnosti i iskrivljenu interpretaciju u predizbornoj kampanji predsedničkog kandidata Srpske radikalne stranke. Izvlačenje samo jednog dela umetničkog rada izvan njegove celine i umetničkog konteksta i korišćenja za partijska dnevopolitička razračunavanja predstavlja degradaciju institucije MSUV, kustoske struke, ali i celokupne savremene umetnosti uopšte. MSUV takođe osuđuje zloupotrebu žrtava proteklih ratova koje je upravo proizvela politika krvi i tla, nacionalne i verske isključivosti poslednjih decenija. Postavlja se pitanje da li je danas u Srbiji moguće imati izložbu umetnika Albanaca s Kosova koja se kritički osvrće na kontekst u kom živi? – pitaju se sastavljači saopštenja. – Pozivamo stručnjake i poznavaoce umetnosti, institucije, organizacije i pojedince na otvoreni razgovor o izložbi Odstupanje... Ova izložba i druge slične inicijative u regionu pokazuju da je moguće prevazići teško nasleđe prošlosti kroz univerzalni govor savremene umetnosti. To u isto vreme znači da je zajednička budućnost na Balkanu moguća. U zaključku ostaje pitanje da li jedna izložba savremene umetnosti predstavlja jedini problem u Srbiji danas?

Antrfile: